

פרוטוקול מס' 231

מישיבת ועדת העבודה
מיום ה', ז' בטבת תשל"ו - 11.12.1975, שעה 10.00

נ כ ח ו:

חברי הוועדה:

ש. ארבל-אלמוזלינו - היו"ר
י. ז. אמיר
מ. גז
ה. זידל
י. כהן
ח. שמעוני

מוזמנים:

א. הרליץ - חברת-כנסת
ר. רוטר - המוסד לביטוח לאומי
מ. לויך - המוסד לביטוח לאומי
מ. בוטון - המוסד לביטוח לאומי
י. בארי - המוסד לביטוח לאומי
ר. כהנא - משרד העבודה
י. כפלאוי - משרד העבודה

מ"מ מזכיר הוועדה: א. בכנר

רשמה: א. עצמון

סדר היום: חוק הביטוח הלאומי (תיקון מס' 20), תשל"ה-1975
(ביטוח מתנדבים).

-568

(נתקם קיום 30.12.75)

אני פותחת את הישיבה.

היו"ר ש. ארבלי:

חוק הביטוח הלאומי (תיקון מס' 19), תשל"ה-1975

יש מספר סעיפים שהקריאה הראשונה בהם לא הסתיימה והם 9, 10 ואחרים. אם תהיה תשובה של המוסד לביטוח לאומי - נשמח מאד. אם לא תהיה להם תשובה, קבענו ישיבה ליום ב' ואני מקווה שאז נוכל לגמור אותו.

הוגש לנו נוסח לבן לגבי אותם סעיפים שגמרנו בהם את הדיון והצענו הצעות ועפ"י ההצעות של הוועדה מביאים לנו עתה נוסח. נצטרך לעבור ולראות אם הנוסח תואם את מה שהוועדה ביקשה. אם חסרות נקודות שביקשנו אותם ולא נכללו נרצה לדעת מדוע? - נתחיל עם הפרק של מתנדבים שהוא פחות פרובלמטי.

נציג האוצר לא יהיה נוכח בישיבה היום וקבלנו ממר לאור מכתב הנוגע לענין ביטוח צד שלישי. נתייחס למכתב בבוא העת. אני בקשתי מאילן בכנר שיעבור על הפרוטוקלים מהדיונים שהיו בוועדה וישווה עם הנוסח שהונח לפנינו לראות אם לא נשכחו פרטים.

מ. לוי: התיקון הוא 20 כי בינתיים חלים שינויים. יש חוק נוסף בקשר לתאונות דרכים ושם יש החייחסות לסעיף 150 של חוק הביטוח הלאומי. זה הזיז את המיספור מ-19 ל-20.

סעיף 16: (1)(2): כאן הכנסנו שני תיקונים: הכנסנו את השם המלא לפי החוק של הסוכנות. השם המלא זה ההסתדרות הציונית העולמית-הסוכנות היהודית לארץ ישראל וכמו-כן הפנייה.

י. ז. אמיר: היה ויכוח וביקשנו להוסיף את ההסתדרות הכללית של העובדים.

היו"ר ש. ארבלי: היחה דרישה כזאת והיתה התנגדות של המוסד לביטוח לאומי.

י. ז. אמיר: חברי הוועדה כן רוצים להכניס את זה - יש לזה משמעות חשובה מאד.

מ. לוי: אין ספק שהם יכנסו במסגרת הגוף הציבורי. סברנו שאם אנחנו נכניס את ההסתדרות הכללית זה יגרור אחרים ונצטרך להוסיף גם אותם. אני יודע שבענינים כאלה יכולים להיות בג"צים והסברנו מדוע לקחנו גופים שמעוגנים בחוק.

ה. זיידל: למה יש להכניס כאן את המוסד? - האם יש למוסד פעולות בהתנדבות?

א. הרליץ: יש פעולות התנדבות מטעם המוסד.

י. ז. אמיר: אני מצטער אבל לא שוכנעתי מהסברין. הסתדרות הכללית של העובדים בישראל שמייצגת כמעט 70% מכלל אוכלוסיית המדינה לומר שאי אפשר להכניס כי אולי היא תהווה תקדים לכל מיני הסתדרויות אחרות? - מבחינת כבודה של ההסתדרות הכללית הייבים לציין את שמה פה. לכן הנושא הוא עקרוני ולא רק אסתטי.

היו"ר ש. ארבלי:

ההסתדרות הכללית כבודה במקומה מונח. יש גורמים ציבוריים אחרים שגם הם ירצו שיכללו אותם ואז לא נצא מזה. אני לא הייתי מציעה שנעמוד על כך ששמה של ההסתדרות הכללית יכתב פה, גם הם לא דרשו את זה. אנחנו רוצים שהחוק יעבור, ואם לא תהיינה שערוריות נוספות ניתן לו לעבור.

ה. זיידל:

מבחינת חוקת ההסתדרות כל קיבוץ שייך למסגרת הסתדרות העובדים וכל מושב במסגרת חברת העובדים וחברת העובדים שייכת להסתדרות. ברגע שכותבים הסתדרות העובדים אנחנו עלולים לסבך את עצמנו מבחינת החוק. גם ההסתדרות לא עמדה על כך כדי שלא יהיו סיבוכים משפטיים. מוטב לכתוב או גוף צבורי אחר שקבע שר העבודה בצו.

היו"ר ש. ארבלי:

כי ההסתדרות הכללית לא מופיעה כגוף ששולח מתנדבים אלא חלקים בתוך ההסתדרות ושלוחות שונות של ההסתדרות פועלים בשטח הזה.

י. ז'. אמיר:

אני מבקש להעמיד את זה להצבעה.

היו"ר ש. ארבלי:

שניים דיברו נגד הכללה.

י. ז'. אמיר:

אני אבקש זכות להסתייגות.

היו"ר ש. ארבלי:

אשמור לך זכות להסתייגות.

א. הרליץ:

מה רוצה לומר המשפט: ובלבד שהתנדבות מחוץ לישראל תוכר רק בסוגי מקרים שאישר שר העבודה בצו? - האם מדובר על ישראלים שעוסקים בחו"ל או לגבי אלה שבאים לארץ ופועלים כמתנדבים?

מ. לויץ:

אלה שבאו לארץ אז לפי החוק הישראלי הם פועלים במדינה. התעוררה בעיה בועדת שרים לענייני חקיקה - מר שמגר עורר אותה - שישנם אנשים שעושים בהתנדבות בחו"ל או אנשים מקומיים, כולל גם אלה על הקו הירוק. אבל פה חייבת להיות גישה סלקטיבית כי זה עלול לסחוב עם שלם וזה עשוי לכלול כל מיני מתנדבים מכל מיני מגביות. ניתן רק את הסמכות במסגרת החוק לגבי אלה שהם בבחינת מתנדבים בחו"ל כדי שנוכל לקבוע בתקנות מי כן ומי לא.

א. הרליץ:

העובדה שההסתדרות הציונית מוזכרת פה זה כדי לכלול את המתנדבים שבאים מחו"ל?

מ. לויץ:

בארץ כולם נכנסים.

היו"ר ש. ארבלי:

הוחלט: לאשר סעיף 16(1).

סעיף 16(2):

מ. לויץ:

זה בחלקו בא לענות על חוק להארכת תוקף תקנות שעת חירום, להבטיח מוסדות השכלה. היות וידענו שההוראות האלה זמניות עד שימצא ביטוי במסגרת אחרת. עכשיו זה יהיה מכוסה פה חוץ משירותו בבטחון ומשמר האזרחי שלגביהם חל חוק שירות הבטחון.

מ. לוינ: לאור המלצת הוועדה נתנו זכות בחירה ואז זה חל אבל האיש לא יכול לקבל משני מקומות.

היו"ר ש. ארבלי: הוחלט: לאשר סעיף (2).

סעיף 3:

מ. לוינ: יש למשל הוראה שמחייבת נהגים לא להשאיר את הקורבן של פגע וברח. או מי שמבצע פשע אפשר לחייב כל עובר ושב לעזור לתפוס את אותו פושע. יש כמה הוראות בחוק במחייבות עזרה. קשה להגיד על אדם כזה שהוא מתנדב כי מטילים עליו חובה בניגוד לרצונו. אבל מצד שני הוא עושה את זה והוא עלול להיפגע - לכן כללנו גם סוג זה של מתנדבים.

היו"ר ש. ארבלי: הוחלט: לאשר סעיף (3).

סעיף 4:

מ. לוינ: פה הוספנו - לפי בקשת חברי הוועדה - לפי כללים שייקבעו בתקנות באישור ועדת העבודה של הכנסת. מתוך הדגשה שהצלת חיים נורמה בפני עצמה אבל כאשר מדובר על רכוש זה יכול להיות משרוך נעל ועד דבר ממשי כמו בית שעולה באש או מפעל. אמרנו: נקבע את הכללים לגבי אותן הפעולות בתקנות. כי אם יש הצלת חיים ואדם נתון בסכנה, כמו אם בית מחלקה אלו הן לא פעולות מתוכננות אלא פעולות ספונטניות והן קורות בלי משים. איש כזה מסכן את חייו והוא עלול להיפגע או להיות נכה. אז הפעולה הזאת צריכה להיות מוכרת לאחר מעשה והמוסד מכיר בזה.

ה. זיידל: כאן כתוב: והמוסד הכיר בפעולתו לאחר מעשה. מה הכללים שהמוסד מכיר לפי תקנות באישור

ועדת העבודה?

מ. לוינ: פה אין תקנות. התקנות יהיו רק לגבי הגדרת רכוש מה זה נקרא להציל רכוש. רצינו לתת לזה ביטוי יותר קונקרטי. אם אדם נפגע תוך כדי הצלת חיי הזולת, או הצלת רכוש.

ה. זיידל: מה יהיה אם המוסד לא מכיר בזה?

מ. לוינ: אז האדם פונה לבית הדין. יש דברים שלא הייתי ממליץ על קריטריונים. אם אדם באמת עשה כדי להציל חיי אדם המסקנה המתבקשת היא להכיר בזה - וזה קיים שנים רבות לפי חוק דומה לזה שהמוסד מאשר שהוא חרף את נפשו כדי להציל את הזולת.

ה. זיידל: אנחנו עלולים להיות תלויים מבחינה אדמיניסטרטיבית בפקיד שהוא אם ירצה יאשר

אם לא ירצה לא יאשר.

היו"ר ש. ארבלי: הסיכום שלנו היה לפי כללים שייקבעו בתקנות באישור ועדת העבודה של הכנסת מכיון שהאישור צריך להיות אחרי מעשה. כאשר קרה המקרה בקרית-גת בקשר לשני החיילים שקפצו לנחל להציל והם עצמם טבעו. לא יעלה על הדעת, מי שלא יהיה הפקיד במוסד, לא להכיר בזה לאחר מעשה שהיתה כאן פעולה להצלת נפש. חובת ההוכחה צריכה להיות של המוסד. במידה שהוא לא מכיר. ולא של האיש שאמו.

מ. לויין:

כל שיקול דעת וכל המבחנים זה הרבה יותר מקנה כוח ועוצמה לפקיד. דבר שני זה מגביל מכיון שאתה מכניס מבחנים. אני עוד לא מכיר מקרה אחד שהוגשה תביעה משפטית בגלל שלא הכירו במעשה כזה.

היו"ר ש. ארבלי:

יש לי הערה שחוזרת בסעיפים קודמים לגבי הגדרה "בשכר".

מ. לויין:

כתוב למטק "שכר".

היו"ר ש. ארבלי:

הוחלט: לאשר סעיף (4).

סעיף 5:

מ. לויין:

חבר מתנדב שלא בשכר של מגן דוד אדום בישראל.

היו"ר ש. ארבלי:

הוחלט: לאשר סעיף (5).

סעיף 6:

בהוראת מעבר בסעיף 19(1) הוספנו את המלים: ארגון שאושר לענין סעיף 31(א)(5) לחוק העיקרי ייחשב כמאושר לפי פסקה (6) להגדרת מתנדב שבסעיף 198ה. בלומר, שלא יצטרך לעבור את כל הדרך הפורמלית של הצטרפות. באה הוראת המעבר ונותנת גושפנקא שזה מכוסה ע"י החוק.

היו"ר ש. ארבלי:

הוחלט: לאשר סעיף (6).

סעיף 7:

כבאי מתנדב כמשמעותו בסעיף 1 לחוק שירותי הכבאות, תשי"ט-1959 או מי שגוייס לפי סעיף

24 לחוק האמור;

היו"ר ש. ארבלי:

מה עם חיילים?

מ. לויין:

יש חוק חיילים. הכנסנו את זה שאי אפשר לקבל משני מקומות.

היו"ר ש. ארבלי:

הוחלט: לאשר סעיף (7).

מ. לויין:

"תלויים" - כמשמעותם בסעיף 74; "שכר" - שכר בעד עבודה שממנו מגיעים דמי הביטוח.

היו"ר ש. ארבלי:

הוחלט: לאשר.

סעיף 198:

מ. לויין:

פה אני רוצה להדגיש נקודה משפטית טהורה שמיותר לכתוב כאן לרבות סעיף 37. פרק ג' זה ענף נפגעי עבודה וסעיף 37 כלול בתוכו. השאלה אם צריך לכתוב את זה? לנו זה נראה מיותר לגמרי. כתבנו את זה מכיון שעוררו את הבעיה בפעם הקודמת. אבל זה לא אלגנטי מבחינת הנוסח לכתוב את המלים: לרבות סעיף 37. השאלה אם אתם עומדים על כך? - זה לא מוסיף שום דבר, להיפך, זה עלול להיות מכשלה אם מישהו ירצה להגיד שסעיף אחר לא חל.

י. בארי:

שינינו את הנוסח בכל הסעיף ועכשיו אפשר להוריד את המלים לרבות סעיף 37 כי כל פרק

ג' מכסה את הבעיה.

היו"ר ש. ארבלי:

אתם טענתם שאינכם רוצים לתת זכויות יתר למתנדבים. אמרנו: לתת להם את אותן הזכויות שיש לנפגעי עבודה. כלומר, הוראות פרק ג' יחולו גם על מתנדבים. בסעיף 37 (א) כתוב תאונה שארעה תוך כדי נסיעה או הליכה לעבודה רואים אותה כתאונת עבודה. הפסקה או סטייה מהדרך המקובלת לא תוכר. או אם יש לייחס את התאונה לרשלנותו של המבוטח בנסיבות האמורות בפסקה (1) לא יראו סטייה של ממש אם עשה המבוטח כדי ללוות את ילדו לגן הילדים או למקום אחר שנמצא הילד או להשיבו משם. כלומר, כל הכללים בסעיף הזה יחולו אוטומטית גם על מתנדבים.

אם היועצים המשפטיים מבטיחים לנו שאחר כך לא יבואו ויטילו ספיקות - ופה אנחנו מטילים עליכם אחריות מוסרית, שלא יתפרש אחר כך שמה שנאמר בסעיפים הללו יש פירושים לכאן ולכאן. לכן תשקלו פעם נוספת ואם אתם סבורים שאי ציון המלים: לרבות סעיף 37 לא יהיה בזה פגיעה בכל מה שנאמר ב-(א) וב-(ב) - אז אנחנו מקבלים את הנוסח שלכם. אבל אם יש חשש, אז אנחנו רוצים להשאיר את זה ליחר בטחון.

מ. לוי: בפרק ג' יש ח' סימנים והכוונה לכלול את הכל.

היו"ר ש. ארבלי: מה לגבי סמל תעודה למתנדב?

מ. בוטון: נחשוב על זה.

י. כהן: מה לגבי עקרות-בית שנפגעות?

היו"ר ש. ארבלי: זה ענין של תקנות עקרת-הבית. לגבי מתנדבת

כזאת, במידה ופרק ג' לא חל עליה אז היא

לא מבוטחת, מה דינה?

מ. לוי: פה מדובר על מתנדבת. אם היא מתנדבת ויש חלק

מהן שהן מתנדבות, כמו יע"ל, הן עקרות-בית

והן מבוטחות ע"י פגיעה בעבודה. אם היא ממלאה אחר הקריטריונים שהופיעו כאן היא מבוטחת.

היו"ר ש. ארבלי: פסחתם על (ג) (1) שמדבר על הכשרה מקצועית

ודמי מחייה לאלמנות ויתומים. אני חושבת

שצריך לכלול גם את זה במידה ויש אלמנה שנמצאת במסגרת הכשרה מקצועית והיא מתנדבת.

מ. לוי: נחשוב על זה.

היו"ר ש. ארבלי: אני סבורה שאותה אלמנה שבעלה נפגע בגלל

פעולת התנדבות היא זכאית לכל אותן זכויות

שיש לאלמנה של נפגע. תאונות עבודה.

מ. לוינן:
לכאורה זה נראה לי מכוסה. כי כתוב: כמשמעותם בסעיף 74. אז באופן אוטומטי מכח המעמד שיש להם במסגרת סעיף 74, הם אחר כך מקבלים את זה.

היו"ר ש. ארבלי:
אני מציעה שנכתוב במפורש גם סעיף (ג)(1) כדי למנוע ספיקות.

הוחלט: לבדוק אם המלים לרבות סעיף 37 מיותרות או לא. כמו-כן בנוגע לסעיף (ג)(1) - אם יש להוסיף אותו על-מנת למנוע ספיקות. כמו-כן יש תיקון - ...ולענין זה יראו גם פגיעה שאירעה למתנדב בדרך למקום בו מבוצעת מקום ההתנדבות.

סעיף 198ז': (א)

מ. לוינן:
זה מחושב כפי שזה מחושב לגבי נפגעי עבודה. אבל זה לא יהיה פחות מאשר הכנסת המינימום, במידה והוא לא היה עובד או עובד עצמאי רואים כאילו הכנסתו היתה מחצית השכר הממוצע כפול שלוש. פה הצמדנו גם הכנסות של עצמאי ושל עובד שכיר שלא יהיה פחות מרצפת המינימום.

א. הרליץ:
הבעיה היא לגבי אותה עקרת-בית שמעולם לא עבדה. איך ייחשבו את זה?

מ. לוינן:
מחצית השכר הממוצע כפול שלוש. זה לגבי אדם שלא עבד או עקרת-בית. מי שעובד הולכים לפי שכרו אבל לא יהיה פחות מאשר מי שאיננו עובד.

י. כהן:
כמה תקבל אותה עקרת-בית?

מ. לוינן:
עקרת-בית שנפגעה והפכה להיות 100% נכה היא תקבל 1,800 לירות.

היו"ר ש. ארבלי:
מה עם פנסיונרים?

מ. לוינן:
אם הוא לא עובד זה אותו הדבר כמו שקבענו פה.

א. הרליץ:
המתנדבים העיקריים באים משוק הפנסיונרים. זו קבוצה גדולה מאד. האם יחשבו את הגמלה לפי השכר שהם קיבלו או הפנסיה או לפי השכר הממוצע במשק?

מ. לוינן:
אם לא היה עובד או עובד עצמאי לפני קרות המקרה ונפגע בפעולת התנדבות הוא מקבל לפי הכנסה של מחצית השכר הממוצע כפול שלוש. אין שום קיזוז בפנסיה שלו.

א. הרליץ:
האם זה בנוסף?

מ. לוינן:
כן.

ה. זיידל:

הוא איננו יכול לקבל גם קיצבה וגם הכנסה של מחצית השכר הממוצע במשק.

מ. לוי:

חושבים את האנשים כאילו נפגעו בתאונת עבודה. אלה שיש להם שכר יש בסיס לחישוב. אלה שאין להם שכר קובעים מחצית השכר הממוצע במשק. בואו נבחן את המצב מה קורה כאשר אדם נפגע בעבודה ויש קיצבת תלויים. היום לפי החוק אדם לא יכול לקבל גם קיצבת נכות מעבודה וגם קיצבת זיקנה. אין גמלאות כפל בענין זה. זה קו לאורך כל החוק. אבל יש לו פה זכויות נוספות, כמו טיפול רפואי, מענק מיוחד ועוד.

י. כהן:

מדובר על פנסיונר כתוצאה מפעולת התנדבות קרתה תאונה - מה דינו?

היו"ר ש. ארבלי:

הוא מקבל פנסיה ובפנסיה לא נוגעים. אם הוא נפגע מחשבים לו עפ"י מחצית השכר הממוצע במשק כפול שלוש. אם הוא מקבל קיצבת זיקנה אז ישנה הגבלה בחוק שאין לתת גמלאות כפל. המוסד לביטוח לאומי אינו יכול לתת פעמיים, פעם אחת בגלל שהוא זקן ופעם שניה כאשר הוא נפגע. מה כן? - המוסד קבע בחוק שיש לו אפשרות לבחור את הגמלה הגבוהה יותר. יש דברים שהחוק מזכה אותו כמו השתתפות של רכב ושל עזרה בבית וכן שיקום מקצועי וכל אותם הדברים שצריך בבית.

ה. זיידל:

אני מבקש להשאיר את הענין פתוח. כאן לא מדובר על שירות אלא על ביטוח תמורת גמלא. אם מדובר על ביטוח יכול להיות שמוסד אחד יש לו שני ביטוחים. היות וזה לא ביטוח, לכן אני מבקש להשאיר את הענין פתוח. אני רוצה לראות את החוק המקורי לגבי מניעת כפל. אני רוצה לחשוב האם אפשר להגיד היות ואתה מקבל כאן אתה לא יכול לקבל ביטוח שהוא קיבל תמורת הפרשות.

היו"ר ש. ארבלי:

כאשר הוא נפגע עבודה, והוא גם כן ביטוח, הוא לא רשאי לקבל את שניהם.

א. הרליץ:

אני רוצה להתייחס למקרה קונקרטי. יש עובד מדינה. כאשר הוא היה עובד מדינה שכרו היה 3,000 לירות. הוא הפך לפנסיונר ומגיע לו 70% משכרו כפנסיה. כלומר, 2,000 לירות לחודש. האיש מתנדב ועוסק עם ילדים טיעוני טיפוח באופקים. מה זכויותיו, איך ולפי מה מחשבים לו?

ר. רוטר:

לפני שהוא נפגע הפנסיה שלו הייתה 2,100 ל"י בחודש. פלוס קיצבת ביטוח 385 בלי תוספות אז יש לו 2,500 לירות. נניח שעקב פעולת ההתנדבות הוא נעשה נכה של 100%. אז את ה-2,100 לירות שהוא מקבל מהמדינה הוא ימשיך לקבל. השאלה מתעוררת מה הלאה? - לפי החוק המוצע כאן תגיע לו גימלה לפי המינימום היות והוא לא עובד שכיר ולא עצמאי. יחולו עליו מחצית השכר הממוצע במשק כפול שלוש. היום הגמלה היא בסביבות 800 לירות לחודש. מתנדב שנפגע ויש לו 100% נכות מגיעות לו כל הגימלאות האחרות מכוח פרק ג' ושם יש גימלה מיוחדת לכל מיני דברים, ניידות, עזרה בבית וכיו"ב. אם הוא במצב קשה יוכל לקבל עוד 925 לירות לחודש קיצבה מיוחדת. כמו-כן כל הוצאות הריפוי והשיקום הרפואי חלים על קופות הביטוח.

ר. רוטר:
לגבי הגימלה הכספית הוא יצטרך לשקול לפי שיקול דעתו. הוא לא יוכל לקבל גם 850 לירות וגם 385 לירות קיצבת זיקנה.

י. כהן:
כל נכה שקרחה לו תאונה לא מקבל את זה?

ר. רוטר:
מכוח איזה זכות? - אם הוא נכה עבודה הוא מקבל כפי שאמרתי. אם הוא נכה כללי הוא מקבל רק 25%. לגבי נפגעי עבודה ישנם מקרים שהבסיס הוא נמוך מחצי שכר הממוצע במשק. כאן מתנדב שאין לו בסיס אמרנו חזקה עליו שיש לו המינימום הזה ולא הורדנו.

קודם הוא קיבל 2,500 לירות ונניח שהוא יבחר ב-800 לירות. אז הוא יקבל 2,100 פלוס 800. כלומר, שלפי החוק הזה הוא מקבל 400 לירות יותר מהקיצבה הרגילה פלוס כל אוחן זכויות אחרות שיש לנכי עבודה, כמו: שיקום רפואי, שיקום מקצועי וקיצבה מיוחדת לאחזקתו. אפילו נקה מקרה אחר שהוא נכה 75% מהקיצבה לא תהיה 800 אלא 600 לירות. עדיין ההכנסה שלו תגדל ב-200 לירות נוספות. כמו-כך הוא מקבל את כל הגמלאות בעין והוא יכול להמשיך לעבוד.

מ. לויין:
לגבי נכות כללית זה עד לגיל זיקנה. אחרי זה אי אפשר לקבל גם זה וגם קיצבת זיקנה.

היו"ר ש. ארבלי:
הוחלט: נשמרה זכות לחה"כ זיידל להעיר עוד פעם הערות.

סעיף 198' (ב):

מ. לויין:
עד גיל 14 אין גימלאות. בין 14 ל-18 תחושב הגימלה לפי מחצית הכנסת המינימום אלא אם ההכנסה מעבודה או ממשלה יד גבוהה יותר.

א. הרליץ:
כאשר קראתי את הסעיף הזה היה נדמה לי שעלי להמליץ בפני המתנדבים לא להפנות ילדים מתחת לגיל 14 לפעולות התנדבות. האמת היא שאנחנו מיעצים לבתי-הספר לחנך לפעולות התנדבות בגיל 13. אני עדיין לא מבינה אם נער בן 13.5 שנה שנפגע בפעולת התנדבות אם הוא מבוטח מדוע הוא מקבל את התמורה מעל לגיל 14?

היו"ר ש. ארבלי:
הוא מקבל את כל הטיפולים ורק כסף הוא מתחיל לקבל מגיל 14 כי גיל 14 הוא גיל העבודה.

א. הרליץ:
האם הוא מקבל את זה למפרע?

מ. לויין:
הוא מקבל את זה מגיל 14 ואילך. גימלה בעין כמו הוצאות ריפוי, הוצאות לימוד וכיו"ב הוא מקבל לפני גיל 14. אבל כסף מתחילים לשלם לו מגיל 14 עד לגיל 18 ומגיל 18 הוא מקבל כפי שאמרנו קודם.

י. כהן:
מה הוא מקבל מגיל 14 עד גיל 18?

היו"ר ש. ארבלי:
מחצית מהשכר המינימום. כלומר, 400 לירות במקום 800 לירות.

אלא אם ההכנסה מעבודה או ממשלח יד גבוהה יותר.

מ. לויץ:

י. כהן:
נניח שהוא בגיל 15 עוד לא עבד וקרחה לו תאונה. אנחנו מקפחים אותו ע"י כך שהוא יקבל רק 400 לירות למרות שבפועל הוא יכול היה לעבוד אילו לא נפגע. לא מתקבל על הדעת שהוא יקבל רק 400 לירות למרות שעד גיל 18 יכול היה לעבוד.

א. הרליץ:
רוב המתנדבים הם או לפני גיל עבודה או אחרי גיל העבודה. פה, לדעתי, אנחנו מפלים לרעה. אם אנחנו רוצים לחנך להתנדבות אז הגיל לעשות את זה הוא בגיל 14. אנחנו מקבלים על עצמנו אחריות גדולה מאד ואנחנו עושים את זה תוך ויכוח מתמיד עם ההורים שאומרים במקום שילמד ויקבל ציונים טובים הוא רץ אחרי תלמידים משכונת התקווה. אנחנו רוצים לעודד אותו שלא רק לקבל ציונים טובים אלא יראה חובה ללכת להתנדבות. אבל אם הוא ידע שאם הוא יפגע יקבל את המחצית הזאת אנחנו משיגים את ההיפך.

היו"ר ש. ארבלי:
כפי שהשווינו עם נפגעי עבודה לגבי מבוגרים אני מציעה שאולי נזכה לשישן לגבי נערים שנפגעים יחולו גם על נערים מתנדבים. דינו יהיה כדין נער שנפגע מעבודה. אני רוצה לתת לו מה שיש לנו עובד. קבענו את הכלל הזה לגבי מבוגרים נקבע את הכלל הזה לגבי הנוער הזה. כלומר, לגבי אותו נער שעובד והוא מתנדב יחול אותו הכלל כפי שחל על נער עובד שנפגע מעבודה. עכשיו נבוא לנער שאינו עובד, נניח תלמיד, מה יחולו עליו?

כפי שקבענו שם - לגבי אדם מבוגר שלא עובד קבענו פורמולה מסויימת אז צריך גם פה לקבוע את הפורמולה והיא לא צריכה להיות יותר מזה שעובד.

מ. לויץ:
לגבי נער עובד - היום לפי מה שנקבע נחשב כהכנסה לפי מינימום שקיים בלוח י"א זה כעת 300 כפול 2 שהם 600 לירות. 75% מזה זה 450 לירות.

היו"ר ש. ארבלי:
לפחות אנחנו הולכים לפי עקרון. יחולד שם שינויים יחולו גם פה אותם שינויים. השאלה היא לגבי נער שאינו עובד.

מ. לויץ:
לגבי נער עובד - אם ההכנסה שלו יותר גבוהה הוא תמיד יקבל לפי הכנסתו.

א. הרליץ:
90% מהנערים הם תלמידי תיכון. אם הם ייפגעו מהם יקבלו?

מ. לויץ:
מחצית השכר המינימום של מבוגר.

היו"ר ש. ארבלי:
לגבי נוער עובד תצמיד אותו לנפגעי עבודה.

ח. שמעוני:
אלה שעובדים ויש להם הכנסה גבוהה הם צריכים לקבל לפי הכנסתם. גם לגבי אלה שאינם עובדים נצמיד אותם לנפגעי עבודה שאם תהיה הכנסתם גבוהה יותר אז ממילא הם מקבלים יותר.

- ר. רוטר: נבדוק את זה.
- מ. לויין: ההבדל כאן הוא לא גדול.
- מ. גז: נקח לדוגמה בחור שגמר את הצבא ונכנס לעבוד באל-על והוא נמצא בקורס וקרטה לו תאונה - מה הוא יקבל?
- מ. לויין: הוא מקבל לא פחות מהכנסת המינימום.
- א. הרליץ: יש חיילים שתוך תקופת שירותם בצה"ל הם מתנדבים לפעולות - האם החוק הזה חל עליהם?
- מ. לויין: כן - אם חוק אחר לא חל. אם חוק אחר חל אז יש אפשרות של בחירה בסכום הגבוה יותר. אנחנו רוצים לבדוק בצורה יסודית את העניין הזה.
- א. הרליץ: מי הם התלויים?
- מ. לויין: כמשמעותם בסעיף 74. בן-נוג, ילדים, הורים, אחים ואחיות. במובן של הורים זה גם סבתא וסבא. זה לא כולל בן-דוד ודודה.
- סעיף 198 ח': אוצר המדינה ישפה את המוסד, על-פי דרישתו, בשל כל הוצאה שהוציא למתן גימלאות לפי פרק זה ובשל החלק היחסי מההוצאות המינהליות של המוסד הנובעות מביצוע הוראות פרק זה.
- היו"ר ש. ארבלי: הוחלט: לאשר את הסעיף.
- סעיף 198 ט': זכה המוסד בפיצויים לפי הוראות סימן ד' לפרק ז' כשהנפגע היה מתנדב, יועבר סכום הפיצויים לאוצר המדינה.
- הוחלט: לאשר את הסעיף.
- סעיף 17:
- מ. לויין: בטלים: (1) תקנות שעת חירום (ביטוח מתנדבים לעבודה בשעת חירום), תשכ"ז-1967.
(2) חוק התגמולים לנפגעים בהצלת נפש, תשכ"ה-1965. (3) סעיפים 26 עד 32 לחוק שירותי הכבאות, תשי"ט-1959. (4) חוק להארכת תוקף של תקנות שעת חירום (ביטוח מתנדבים לעבודה בשעת חירום), תשל"ד-1974.
- היו"ר ש. ארבלי: איפוא נעלם (אבטחה מוסדות חינוך) זה היה כלול בחוברת הכחולה. המדובר בתקנה 11(ב) לתקנות שעת חירום (אבטחה מוסדות חינוך), תשל"ה-1974.
- מ. לויין: פיסקה (1) ו-(4) זה אותו הדבר ויש לבטל פיסקה אחת. כמו-כן יש להוסיף את אבטחה מוסדות חינוך.

מ. לוינ:

תחילתו של סעיף 8 ביום ט' בניסן תשל"ד
(1 באפריל 1974).

סעיף 18:

(1) ארגון שאושר לענין סעיף 31(א)(5) לחוק
העיקרי ייחשב כמאושר לפי פסקה (6) להגדרת

סעיף 19:

מתנדב שבסעיף 198ה.

(2) הוראות פרק 2ט יחולו גם על אלה שערב
ביטול החיקוקים לפי סעיף 17 היו זכאים לפיהם ולולא בוטלו - היו ממשיכים
להיות זכאים לפיהם.

היו"ר ש. ארבלי:

פה אתם מוסיפים רציפות זכויות. השאלה היא
מי שהיו לו זכויות עפ"י אותם החוקים שבאים
לבטל אותם כאשר החוק יתקבל, אין ספק שלא צריך לפגוע בהם. אנחנו אומרים
הזכויות האלה מרוכזות פה.

מדובר על מתנדבים שנפגעו לפני קבלת החוק

הזה ונעשו נכים - מה דינם?

איננו יכולים לכסות את אותה אוכלוסייה.

מ. לוינ:

מה יהיה גורלם?

היו"ר ש. ארבלי:

במידה וישנם חוקים אז 19(2) עונה על כך.

מ. לוינ:

לי נראה שלא נוכל לכלול את כל המקרים
ההסטוריים - זה מקיף תקופה של 25 שנים. לתת להם את כל אותם התנאים
זה לא נראה לי. לא יתכן שחוק בא בתאריך מסויים אחרי עשרות בשנים ויגיד
כל מי שקרה לו מקרה פעם הוא יכסה את זה.

צריך להקים פורום שיכול לדון בפניות כאלה.

ח. שמעוני:

רק לגבי כל מי שהאירוע הזה קרה אחרי שהחוק
נכנס לתוקפו.

מ. לוינ:

אגב, הם יכנסו לנכות כללית.

מ. בוטון:

אם זה מ-50%?

ח. שמעוני:

את המקרים הקשים זה מכסה.

מ. בוטון:

אולי רצוי שיהיה פורום שידון בבקשות שחלו
לפני התאריך הזה שבמקרים מיוחדים ניתן לתת.

ח. שמעוני:

זה יהיה איפא ואיפא - ולא רצוי.

מ. לוינ:

אולי לכלול אותם בחקנות מטעמי צדק?

ח. שמעוני:

אני לא אתעקש על זה כי אני מחשבת במצבנו
הכספי.

היו"ר ש. ארבלי:

א. הרליץ:

לפי זכרוני עוד לא התעוררה אף פעם שאלה כזאת.

היו"ר ש. ארבל:

לגבי סעיף 18 הוחלט להשאיר פתוח וכאשר נדון עליו נראה את התחולה שלו. אנחנו בקשנו להבטיח את זכותו של חייל שתהיה לו זכות בחירה. לאחר מכן בא סעיף 198ט' ומדבר על מניעת גמלאות כפל אז אמרתם שתעבירו את זה לסעיף 145. אני רואה שלא כללתם את זה. השארנו פתוח גם את סעיף 29 כי אמרנו שהוא תלוי בסעיף 22, וסעיף 22 קשור עם סעיפים 9 ו-10.

מה לגבי סעיף 145?

מ. לוי:

זה אותו הסעיף שנותן בחירה בין הגמלאות השונות לפי חוקים שונים. ההצעה המקורית שבחברת הכחולה העמדה היתה יותר נוקשה שם אמרנו: מי שמקבל לפי חוק אחר לא יהיה זכאי לקבל לפי חוק ההתנדבות, מתוך הנחה שהפיצוי להתנדבות בא לגבי אדם שאין לו זכויות אחרות בחוק אחר. לאחר ההערות מהישיבה הקודמת החלטנו מדוע לקפח אדם - ניתן לו זכות בחירה. לכן כתבנו בסעיף 11: בסעיף 145(א) לחוק העיקרי במקום "ב' או ג'" יבוא "ב', ג' או ט" ולאחר חוק משפחות חיילים שנספו במערכה (תגמולים ושיקום), תש"י-1950" יבוא "חוק תגמול לחייל הנפגע בהצלת חייל הזולת, תשכ"ה-1965".

הייתי מבקש שנכתוב את זה גם בסעיף קטן (ג) שמתייחס לגמלאות כפל לפי פרק ב' - זה נכות כללית. שלא יצא מכאן שיש כאילו פירצה בענין הזה.

היו"ר ש. ארבל: הוחלט: להוסיף לסעיף 145 את מה שהוספנו בסעיף 11 פה.

נשאר לנו הענין של ביטוח צד שלישי. בישיבה הקודמת טענו שמתנדב אשר נשלח ע"י גוף כלשהו לבצע פעולת התנדבות וגרם נזק לא במכוון לאדם שלישי - מי ישא בנזק הזה? - המתנדב לא יכול לשאת בזה. הגוף ששולח אותו אינו יכול לבטח אותו מפני הנזק הזה - ובכך מי ישא בנזק? - היה פה נציג האוצר ובקשנו ממנו למצוא פתרון לענין הזה. עכשיו קבלתי מכתב ממר לאור מנהל אגף התקציבים והנה תוכנו:

"נתבקשתי על ידך להציע דרכים לביטוח צד שלישי ממאורע שנגרם ע"י מתנדבים. ד"ר פיקר, הממונה על החסכון והביטוח, נמצא בדברים עם איגוד חברות הביטוח על-מנת להסדיר את המקרים, בהם קרה הארוע בעת שהמתנדב פעל במוסד ציבורי, כגון בית-חולים. מוסדות אלה מחזיקים בד"כ פוליסה לאחריית ציבורית. החשש הוא, שהפוליסה מכסה רק מעשים או מחדלים של עובדים קבועים של אותם המוסדות, ואינה מכסה את המתנדבים.

בכדי להסיר ספק, הוצע לאיגוד חברות הביטוח, כי הללו לא יטענו שאין הפוליסה חלה על מתנדבים. לגבי גופים שלא חלה עליהם פוליסה כזו והם נהנים מפעולות ההתנדבות - תחול חובת ביטוח על הגוף הנהנה. נותר מספר קטן, לדעתי, של מקרים בהם פעולת ההתנדבות נעשית שלא במוסד ציבורי או גוף כל שהוא, למשל, בבית פרטי. מכיוון שמרבית פעולות ההתנדבות נעשית במאורגן באמצעות גופים המפנים את המתנדבים למקומות השונים, עמדתנו היא שהדרך המעשית היא, שהארגון השולח יבטח את המתנדבים לארועים מהסוג האחרון. ההוצאות הכרוכות בדבר בודאי לא תהיינה משמעותיות, מאידך הסירבול המינהלי הכרוך בביצוע ההשתתפות בתקציב המדינה הוא מיוחד. מרבית הגופים העוסקים בפעולות התנדבות מקבלים סיוע ממשלתי לפעולותיהם, ואין מניעה

היו"ר ש. ארבלי:

כלומר, יש כיסוי לגבי הביטוח הזה כאשר מתנדב נשלח לבית פרטי. השאלה מי מבטח אותו המוסד או הגוף שמקבל אותו מתנדב? - בית פרטי לא יכול לבטח. לכן השאלה היא אם הגוף ששולח צריך לבטח ואם הוא יכול לקבל את זה על עצמו? - האוצר יכול את זה בתקציב של הגוף העוסק בהתנדבות.

ביום ב' נדון בזה אם זה צריך להיות הגוף

השולח, או אוצר המדינה.

הישיבה ננעלה בשעה 12.05